

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΜΙΛΤΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής
- β. Μακεδονικός αγώνας
- γ. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α. Αίτημα ίδρυσης συνοικισμού υπέβαλαν οι Κάσιοι πρόσφυγες το 1836, οι οποίοι επιδίωξαν να μεταναστεύσουν στην Αμοργό.
- β. Κατά την οθωνική περίοδο, για τους Κρήτες πρόσφυγες, που είχαν εγκατασταθεί σε περιοχές της Πελοποννήσου, εκδόθηκαν διατάγματα που προωθούσαν το συνοικισμό τους στη Μήλο, τη Μεσσηνία και τη Ναύπακτο.
- γ. Μετά τη διάλυση της ΕΑΠ, το 1930, τα χρέη των αγροτών προσφύγων ανέλαβε να εισπράξει η Αγροτική Τράπεζα.
- δ. Σε αντίθεση με την αγροτική αποκατάσταση, η αστική περιλάμβανε μόνο στέγαση και όχι πρόνοια για εύρεση εργασίας.
- ε. Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η συνθήκη ειρήνης της Λοζάνης.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Τι γνωρίζετε για την τρίτη φάση της αντιδικίας αυτοχθόνων-ετεροχθόνων σχετικά με το θέμα των όρων εκλογής των βουλευτών και τις αντιδράσεις που προκλήθηκαν κατά την περίοδο των συζητήσεων στην Εθνοσυνέλευση ;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Τι γνωρίζετε για τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης απέναντι στα αιτήματα αποκατάστασης των Χίων και των Ψαριανών προσφύγων κατά την περίοδο 1821-1827;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα και τον πίνακα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

α] στη συμβολή από την άφιξη των Μικρασιατών προσφύγων στον τομέα της ελληνικής βιομηχανίας. [μονάδες 18]

β] στη συμβολή από την άφιξη των Μικρασιατών προσφύγων στην προσπάθεια ενσωμάτωσης του γυναικείου πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό της χώρας [μονάδες 7]

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η εγκατάσταση των προσφύγων στις πόλεις δεν αφορούσε μόνο τη στέγασή τους και τα συναφή προβλήματα, αλλά και την απασχόλησή τους. Στις δύο δεκαετίες του Μεσοπολέμου υπήρξε μεγάλη αύξηση τόσο της βιομηχανίας όσο και της μικρής βιοτεχνίας. Στις προσφυγικές συνοικίες, ιδιαίτερα στον άξονα του ηλεκτρικού σιδηροδρόμου, ιδρύθηκαν μεγάλα υφαντουργικά εργοστάσια και ταπητουργίες που απορρόφησαν μέρος του προσφυγικού πληθυσμού, κυρίως του γυναικείου. Άλλωστε μια επιχειρηματική ελίτ είχε κατορθώσει να φέρει τα χρήματά της και με τις διασυνδέσεις της κατέλαβε κεντρική θέση στην ελληνική αγορά. [...] Μέσα σε έξι χρόνια από την έλευση των προσφύγων η βιομηχανική παραγωγή εξαπλασιάστηκε. Αλλά η παραγωγικότητα δεν άλλαξε. Το βιομηχανικό τοπίο στην Ελλάδα έμοιαζε με μια θάλασσα μικρο-εργαστηρίων και μικρο-επιχειρήσεων, και ανάμεσά τους λίγες μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις με εκατοντάδες εργάτες.

Αντώνης Λιάκος, Ο ελληνικός 20ος αιώνας, εκδ. Πόλις, Αθήνα 2019, σελ. 128-129

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Συνολικά, σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία που παρέχουν οι απογραφές, στα αστικά επαγγέλματα απορροφήθηκαν 208.881 πρόσφυγες. Πιο συγκεκριμένα: οι άνδρες απορροφήθηκαν κυρίως από τη βιομηχανία και το εμπόριο σε ποσοστό 49,45% και 23,41% αντίστοιχα· στις γυναίκες, η συντριπτική πλειονότητα, ποσοστό 71,73%, απασχολήθηκε στη βιομηχανία, ενώ σημαντικό μέρος, το 15,52%, εργάστηκε ως υπηρετικό προσωπικό. «Οι [γυναίκες] πρόσφυγες ως εκ της ανάγκης, εις ην ευρέθησαν και της ελλείψεως εξειδικεύσεως, δέχονται να εργάζονται με τα προσφερόμενα υπό των εργοδοτών ημερομίσθια, αποχωρούν όμως εις πρώτην παρουσιαζομένην ευκαιρίαν». [...] Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι ένα σημαντικό ποσοστό εργαζομένων προσφύγων γυναικών διαφεύγει από τις απογραφές.

Μιχάλης Ρηγίνος, «Η επαγγελματική αποκατάσταση των προσφύγων στις πόλεις», Αθήνα, σελ. 235-236

ΠΙΝΑΚΑΣ

Οργανωμένα Εργαστήρια Ταπητουργίας στη δεκαετία του 1920

Έτος	Εργαστήρια	Αργαλειοί	Εργάτριες
1922	7	150	400
1923	22	600	2.135
1925	41	1.914	5.255
1928	63	4.300	12.500

Χρ. Χατζηιωσήφ (επιμέλεια), Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα, 1922-1940, Ο Μεσοπόλεμος, τόμος Β1, εκδ. Βιβλιόραμα, Αθήνα 2002, σελ. 27

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε

α] στην ελληνοτουρκική προσέγγιση, όπως αυτή συντελέστηκε το 1930 [μονάδες 6] και

β] στις συνέπειες που είχε αυτή η προσέγγιση για την Ελλάδα σε πολιτικό επίπεδο.[μονάδες 19]

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Η συνομολόγηση του Οικονομικού Συμφώνου συνεπαγόταν αναμφισβήτητα μια θυσία εκ μέρους της Ελλάδας, τουλάχιστον σε χρηματικό επίπεδο. Η ελληνική υποχώρηση, ωστόσο, δεν αποτελούσε μια συγκυριακή επιλογή, ούτε υπήρξε αποκλειστικά συνέπεια της δυσμενούς διαπραγματευτικής θέσης της Αθήνας έναντι της Άγκυρας. Υπήρξε πρωτίστως αποτέλεσμα της εξωτερικής πολιτικής που εγκαινίασε ο Βενιζέλος μετά τον εκλογικό του θρίαμβο τον Αύγουστο του 1928 και η οποία είχε ως κύριο στόχο την ελληνοτουρκική προσέγγιση. Σε αυτό το πλαίσιο ήταν πρόδηλο ότι η ευόδωση των σχεδίων του Κρητικού πολιτικού ήταν αδύνατη, εάν προηγουμένως δεν διευθετούνταν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τα εκκρεμή ζητήματα που σχετίζονταν με την Ανταλλαγή των Πληθυσμών, και ειδικότερα το πρόβλημα των περιουσιών των προσφύγων».

Αντώνης Κλάψης, Το Ελληνοτουρκικό Οικονομικό Σύμφωνο της 10ης Ιουνίου 1930, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών Ελευθέριος Βενιζέλος, εκδόσεις Σιδέρης, 2010, σ. 241.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

«Η πρόθεση του Βενιζέλου να προωθήσει, παράλληλα με τη βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων, και το συμψηφισμό των περιουσιών των ανταλλαξιμων θεωρήθηκε από σημαντικό αριθμό προσφύγων καίριο πλήγμα στα οικονομικά τους συμφέροντα [...] Όσο και αν ο Βενιζέλος προσπάθησε να περάσει στους πρόσφυγες την άποψη ότι η απώλεια της πλήρους αποζημίωσής τους ισοσταθμιζόταν από τη δέσμευσή του για "πλήρη αποκατάσταση", η απογοήτευση των προσφύγων ήταν εμφανής και φάνηκε καθαρά στις εκλογές του 1932, όταν το Κόμμα των Φιλελευθέρων κατέγραψε σημαντική απώλεια ψήφων, κυρίως στους συνοικισμούς. Το σβήσιμο των ελπίδων για επιστροφή στην πατρίδα και οι οικονομικές συνέπειες του συμψηφισμού των περιουσιών έφεραν για πρώτη φορά ουσιαστική ρήξη ανάμεσα στους πρόσφυγες και το Βενιζέλο. Το γεγονός αυτό θα αποτυπωνόταν στις πολιτικές εξελίξεις των επόμενων χρόνων».

Κώστας Κατσάπης, «Η πολιτική συμπεριφορά των προσφύγων στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου», στο Πέρα από την καταστροφή. Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, 2003, σ. 138-140.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το οικονομικό σύμφωνο με την Τουρκία θα κυρωθεί. Ο προσφυγικός όμως κόσμος θα παραμείνει διχασμένος. Όσα σωματεία, τόσες αντιδράσεις, τόσα ανακινωθέντα και ψηφίσματα –πολλά από τα οποία περνούν και στον τύπο –με περιεχόμενο διαμετρικά αντίθετο. Οι εξεγέρσεις και το προσφυγικό ρεύμα διαμαρτυρίας θα ογκωθεί επικίνδυνα προς τα τέλη Οκτωβρίου του 1930, τις παραμονές της αναχώρησης του Βενιζέλου στην Άγκυρα. Οι προσφυγικές οργανώσεις θα καλέσουν τα μέλη τους σε γενικές συγκεντρώσεις και θα συντάξουν ψηφίσματα που θα τα στείλουν όχι μόνο στον Βενιζέλο αλλά και στον Ινονού[1]. Μ' αυτά θα ζητούν την ακύρωση των «απανθρώπων [...] συμβάσεων και την διαρρύθμισιν του προσφυγικού προβλήματος επί τη βάσει των στοιχειωδών κανόνων της ηθικής και του δικαίου [...] άλλως η ελληνοτουρκική φιλία [...] αποβαίνει κενή εννοίας και ασταθής».

Ιφιγένεια Αναστασιάδου: Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930. Στο συλλογικό τόμο: Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του, Αθήνα 1980: εκδ. Φιλιππότης, σ. 329.

[1]Ινονού : Στενός συνεργάτης του Κεμάλ ονομάσθηκε, με την ανακήρυξη της Δημοκρατίας στις 29 Οκτωβρίου του 1922, Πρωθυπουργός της Τουρκίας, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι το 1937.

Ευχόμαστε επιτυχία !!!

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος